

BEREISHIS: A STUDY OF TEXT, TRADITION & THEOLOGY

HOW MANY DAYS DID CREATION LAST & WHAT HAPPENED ON SHABBOS?

Rabbi Samson Raphael Hirsch (Bereishis 2:1)

The root **כלה** combines two apparently opposing meanings. **כלה** means to be destroyed, completely cease to exist (Malachai III 6) “Ye Sons of Jacob have ceased to exist (**כליתם**)”; and at the same time **כלה** means to reach the highest degree of perfection, (Kings I. VI 38) “the house was complete (**כלה**) in every way” . . .

A double significant truth may be at the root of this peculiarity. First, that every perfection on one side presupposes the complete cessation in the opposite side. Anything and anybody can only be perfect in one thing if the person or thing gives itself up completely to that end. He who wishes to be perfect in various things will only be half-perfect in each of them. Further, there is no such thing as absolute destruction. All ceasing to be is only relative, is only the complete transition to another condition and form. The fundamental conception of **כלה** is: to strive for a certain end, hence : תכלית the end; תכלה, the purpose, striving towards achieving a goal.

רמב"ן (בראשית ב:א)

וכל צבאם – “צבא הארץ” הם הזכרים, חיה ורמש ודגים וכל הצומח, גם האדם. “וצבא השמים” שני המאורות והכוכבים הזכרים, כענין ופן תשא עיניך השמימה וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים (דברים ד י). גם יכלול השכלים הנבדלים, כענין ראיתי את ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומדים עליו וגו' (מ"א כב יט), וכן יפקוד ה' על צבא המרום במרום (ישעיה כד כא). והנה בכאן רמז על יצירת המלאכים במעשה בראשית. וכן נפשות האדם צבא השמים הנה

שפתי חכמים (בראשית ב:ב אות ל')

דקשה לרש"י, דויכל אלקים ביום השביעי משמע שעדיין עשה מלאכה ביום השביעי אלא שכלה בו, ואח"כ כתיב וישבות ביום השביעי, משמע שלא היה עושה בו מלאכה כלל:

גמ' מגילה (ט.)

משה רבכם. נתן הקדוש ברוך הוא בלב כל אחד ואחד עצה, והסכימו כולן לדעת אחת. וכתבו לו +בראשית א'+ אלהים ברא בראשית, +בראשית א'+ אעשה אדם בצלם ובדמות, +בראשית ב'+ ויכל ביום הששי, וישבות ביום השביעי

רש"י שם

ויכל ביום הששי – שלא יאמר אם כן עשה מלאכה בשבת, דהא כתיב ויכל ביום השביעי, והוא לא יקבל עליו מדרש חכמים שדרשו בו: מה היה העולם חסר – מנוחה, באתה שבת – באתה מנוחה, וזהו גמרו.

גור אריה (בראשית ב:ב)

ואם תאמר למה לא כתיב “ויכל ביום הששי”, אין זה קשיא . . . הייתי אומר שכלה המלאכה באמצע יום הששי . . . ואין להקשות ואם היה פירושו שכלה המלאכה באמצע יום הששי מה נפק"מ? ונראה שדבר גדול בא לומר, שלא תאמר כי שביתת שבת הוא במקרה, כלו' שלא היה עוד מלאכה לעשות . . . וא"כ לא היה זה מעלת שבת, שאילו היה לו מלאכה היה עושה עוד מלאכה אף בשבת. ולפיכך כתב “ויכל אלקים ביום הששי” – דהיינו לגמרי ביום השביעי, שנראה כאילו כלה ביום השביעי . . . ולא שבת ממלאכה אלא אלא בשביל השבת, שהוא יום מנוחה, מזה אנו רואים ששבת בעצמו ראוי לשביתה.

בראשית רבה (י:ט)

רבי שאליה רבי ישמעאל ב"ר יוסי א"ל שמעת מאביך, מהו ויכל אלהים ביום השביעי, אתמהא, אלא כזה שהוא מכה בקורנוס על גבי הסדן, הגביהה מבעוד יום והורידה משתחשך, אר"ש בן יוחאי בשר ודם שאינו יודע לא עתיו ולא רגעיו ולא שעותיו, הוא מוסיף מחול על הקודש, אבל הקב"ה שהוא יודע רגעיו ושעותיו, נכנס בו כחוט השערה, גניבא ורבנן, גניבא אמר משל למלך שעשה לו חופה וציירה וכיירה, ומה היתה חסרה כלה שתכנס לתוכה, כך מה היה העולם חסר שבת

ספורנו (בראשית ב:ב)

ויכל אלקים ביום השביעי. בתחלת יום השביעי, שהוא הרגע הבלתי מתחלק, אשר הוא ראשית לזמן העתיד, ואינו חלק ממנו, כאמרם ז"ל "נכנס בו כחוט השערה". וישבות ביום השביעי. כל אותו היום נבדל מששת הימים הראשונים בענין השביתה.

בכור שור (בראשית ב:ב)

כל' ביום השביעי נודע ונראה שכילה ביום הששי, דביום הששי לא נודע שכילה, דמי יודע אם יעשה למחר כלום, אבל כשלא עשה כלום אז נודע שכילה מעשיו . . . ולי נראה: "ויכל אלקים ביום השביעי", כל' בריאת יום השביעי כילה מעשיו, שהרי כל זמן שלא נעשה יום השביעי לא כילה סדר בראשית

אבן עזרא (בראשית ב:ב)

וי"א כי יש בי"ת שטעמו קודם, כמו לא תחסום שור בדישו (דבר' כה, ד), אך ביום הראשון תשביתו שאור (שמות יב, טו).

רס"ג (בראשית ב:ב)

וישבת, השבית מלברוא בו שום דבר מעין הבריאה שעשה

רד"ק (בראשית ב:ב)

וישבת, ממה שבת, מכל מלאכתו, שלא ברא אחר הששי דבר ובאמרו "וישבת", דברה תורה בלשון בני אדם, כי אין לפני יגיעה

בראשית רבה (י"ט)

מלאכתו, לא כן אמר ר' ברכיה בשם רבי סימון לא בעמל ולא ביגיעה ברא הקב"ה את עולמו ואת אומר מכל מלאכתו, אתמהא? אלא להפרע מן הרשעים, שהן מאבדין את העולם שנברא כולו בעמל וביגיעה, וליתן שכר טוב לצדיקים שהן מקיימין את העולם שנברא כולו בעמל וביגיעה, ומה נברא בו לאחר ששבת, שאנן, ונחת, שלוה, והשקט

Rabbi Samson Raphael Hirsch (Bereishis 2:2)

Everything which God created is called מלאכה. מלאכה is not work looked on as labour or toil, but מלאכה is looked on as something done, accomplished . . . מלאכה only considers the result, the product of the activity.

The Sabbath, by Dayan Dr. Isador Grunfeld (pp. 16, 27-29)

God's creative activity was followed by the Sabbath, when He deliberately ceased from His creative work. This, more than anything, shows Him to us as the free Creator freely limiting and controlling the creation He brought into being according to His will - the Creator with a purpose . . . By ceasing from work in the manner prescribed by the Torah, the Jew bears witness to the creative power of God . . . the Jew, while subduing and controlling his environment like every other human being, must recognize, and show that he recognizes, that his powers derive from the one higher than himself . . . By refraining from human creating, the Jew pays silent homage to the Creator. The essential characteristic of human creativeness is the intelligent purpose which directs it . . . *Melakhah* thus includes within its scope any activity of a constructive nature which makes some significant change in our material environment - significant, that is, in relation to its usefulness for human purposes. Any act, however small, which demonstrates man's mastery of nature in this way is a *melakhah* . . . We have thus arrived at the definition we have been searching for. A *melakhah* is: an act that shows man's mastery over the world by the constructive exercise of his intelligence and skill.